

1

verslag uilenwerkgroep 2015

Anne Buitenhek
abuijtenhek@gmail.com

Inleiding

Vergeleken met 2014 was 2015 geen best jaar voor de uilen met betrekking tot het voedselaanbod. 2014 was een topjaar voor de Veldmuis en dus ook voor onze uilen. Helaas was dit maar een éénjarig festijn en was het in 2015 gedaan met de overdaad aan voedsel. Waar we het jaar ervoor regelmatig in de kasten meerdere dode muizen als voorraadge aantreffen, was daar het afgelopen jaar geen sprake van. In plaats daarvan troffen we af en toe veren aan van andere vogels in bewoonde kasten. Hierdoor kunnen we concluderen dat er op het moment dat er geen muizen meer zijn er over wordt gegaan op andere prooien. Goed om te zien dat de uilen enigszins flexibel zijn op het moment dat het vaste voedsel minder of niet voorradig is. Desondanks, kunnen we wel stellen dat de afwezigheid van muizen effect heeft op de uilenbroedsels. Dit jaar waren het aantal gelegde eieren en het aantal uitgevlogen kuikens per nest beduidend lager dan het voorgaande jaar.

Werkzaamheden

Om predatie van marters tegen te gaan zijn we op advies van STONE in 2014 begonnen met het aanpassen van de bestaande nestkasten. In samenwerking met de donderdagploeg doen we dit door het portaal bij de ingang van de kast smaller te maken en een tussenschot tussen te plaatsen. Dit noemen we het 'marterproof' maken van nestkasten. Hierdoor wordt het lastiger

voor de grotere marters om de kast in te komen. In 2015 hebben we alle kasten hierop aangepast en elke nieuwe kast die geplaatst wordt, wordt gemaakt met deze aanpassingen.

Resultaten

In 2015 hadden we 58 Steenuilkasten in ons werkgebied. Met 14 broedparen waren de kasten hiervan met ongeveer 25% bewoond. Van deze 14 broedparen waren er 8 succesvol en zijn er 20 kuikens uitgevlogen.

Bij de Kerkuilen waren er 5 broedparen actief en zijn er minimaal 2 eieren gelegd. Helaas waren geen van deze broedsels succesvol en zijn er geen eieren uitgekomen. Desondanks zijn wij positief. De Kerkuil is lang niet actief geweest in deze regio en zijn dus blij dat er paartjes gevormd zijn en er eieren zijn gelegd. We kijken dan ook uit naar komend jaar.

Predatie

De aanwezigheid van marters was dit jaar goed zichtbaar. Er zijn minimaal 3 kasten bezocht en/of bewoond geweest door marters. We hebben sporen aangetroffen van vacht, feces en prooien van marterachtigen. Minimaal één Steenuilbroedsel is hierbij gepredeerd. We troffen een dode Steenuil aan met 4 leeggegeten eieren. Gezien dit een voor ons nieuw broedsel was vonden wij dit extra jammer, maar ook dat is de natuur.

Jonge steenuilen van ongeveer een week oud en een ei in een nestkast

Gepredeerde eieren

Terugvangsten

Met behulp van o.a. Jan van Dijk hebben we dit jaar 20 jongen en 2 volwassen uilen geringd. Deze volwassen uilen zaten op het nest te broeden en konden we hierdoor gemakkelijk oppakken. Ook ving we in Diepenveen een geringd vrouwtje op haar nest met 6 kuikens. Dit vrouwtje bleek Jan 9 maanden ervoor (in 2014) in Olst geringd te hebben als kuiken. Hierdoor kregen we de bevestiging dat dit kuiken het eerste jaar overleeft heeft en dat het ook al een succesvol broedsel heeft grootgebracht. Het is op z'n minst uitzonderlijk te noemen dat een jong van nog geen jaar oud een partner heeft gevonden

en een succesvol nest heeft. De kast die dit vrouwtje heeft uitgekozen bleek in 2014 ook erg succesvol te zijn met 7 uitgevlogen kuikens. Dit was natuurlijk een ander vrouwtje geweest, wellicht zegt het iets over de locatie. Helaas weten we niet hoe het met dit andere vrouwtje is afgelopen.

In augustus kregen we een terugmelding van een mederinger uit Twente dat hij een Steenuil gevangen had in een nestkast. Dit bleek een vrouwtje te zijn geweest die als nestjong geringd was door Wil Gerritse in 2014 in Schalkhaar. Dit uiltje heeft

zich een jaar later gevestigd in Dinkelland.

Uit deze 2 terugmeldingen blijkt het belang van het ringen van de uilen en krijgen we hiermee meer inzicht in het gedrag en de populatie van Nederland.

Overige

In Steenenkamer hadden we dit jaar helaas maar één broedsel. De bewoners van het erf zijn zeer betrokken bij deze kast en hebben zelfs een webcam hierin gehangen. Dit gaf ons een uitzonderlijk kijkje in het leven van onze uil. Ze had 4 eitjes gelegd en zat elke dag netjes te broeden. Toch kwamen deze na 30 dagen nog niet uit en konden we ze als verloren beschouwen. Ook dát is de natuur. Een week later, 3 weken nadat de eieren moesten uitgekomen, zijn we langs geweest om de eieren weg te halen. Anders zat ze waarschijnlijk nu nog te broeden, zo trouw was ze! Hoe treurig ook, dit bracht ons wel de kans om een ei eens te ontleden.

In het handboek broedbiologisch onderzoek van STONE stond een 'stappenplan' met foto's hoe je kan ontdekken aan een ei waarom het niet is uitgekomen. Machtig interessant!, als je net als Klaas en ik meer dan gemiddeld geïnteresseerd bent in biologie. We hebben 2 eieren met veel geduld en precisie (en pincet!) open gemaakt waarbij we bij één ei kunnen zeggen dat het kopje zich niet in de luchtzak bevond en dat dat een reden kan zijn dat het ei niet is uitgekomen.

Ik zeg het met enige twijfel, omdat uiteraard wij (nog) geen experts zijn hierin en er vele factoren meespelen. Beide eieren en de embryo's waren wel volgroeid.

Leden

De werkgroep bestond in 2015 uit:

- Deventer-oost (Schalkhaar): Wim Visser en Hans Blauw.
- Deventer- noord (Diepenveen): Klaas Spijker, Anne Buijtenhek.
- Deventer zuid (Epse/Steenenkamer): Stephan van de Voort, Suze Beerten, Han Grobbe.

I.v.m. het overlijden van Jaap Kloezeman in 2015 hebben wij een gewaardeerd lid verloren. Daarnaast heeft Stephan van de Voort i.v.m. drukte de werkgroep verlaten.

Binnenkort beginnen we weer met onze 'luister-rondjes' om te kijken of de steenuilen dezelfde territoria in bezit hebben of nieuwe gevonden hebben. We zijn benieuwd wat 2016 ons brengt aan uilenkennis. Tot volgend jaar!

Ringer Jan van Dijk, Klaas Spijker en Wim Visser noteren biometrische gegevens

Een net geringde Steenuil van 25-30 dagen oud